

# FINANČNÍ GRAMOTNOSTI JAKO NEZBYTNÁ SOUČÁST ZÁKLADNÍHO I CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Ivan Noveský COFET, a.s.

V současné době existuje mnoho nových – před několika málo lety zcela neznámých- základních dovedností, jinak nazývaných gramotností. Počítačová gramotnost, mediální gramotnost a v neposlední řadě právě finanční gramotnost. Tyto gramotnosti se dnes řadí mezi základní dovednosti nutné k uplatnění občana v životě i na trhu práce.

Bez některých gramotností – např. bez počítačové gramotnosti, je možnost uplatnění občana -konkurenceschopnost menší, ale není vyloučena. Rovněž tyto negramotnosti zpravidla nemusí znamenat sociální vyloučení občana, nebo ztrátu zaměstnání, rozpad rodiny, exekuci až krajní varianta sociální vyloučení.

Finanční negramotnost však těmito fatálními negativními dopady hrozí. Ať již se jedná o ztrátu zaměstnání, exekuci, rozpad vztahů a nakonec i sociálním vyloučení. Paradoxní je, že nemusí rozhodovat ani věk dokonce ani vzdělání občanů, pokud finanční gramotnost chybí, dopady bývají fatální. Důsledky předlužení jsou velmi dlouhodobé a mohou pronásledovat občany až do důchodového věku, protože i důchod je trvalý příjem od státu, velmi zajímavý z hlediska exekucí.

Předluženost je však i zásadně demotivující faktor pro předlužené občany z hlediska zájmu o zaměstnání. Občané, kteří jsou předlužení, jsou prakticky nezaměstnatelní, tj. občan se nemůže zaměstnat z důvodů ekonomických a zaměstnavatel ho nechce jako problémově rizikového zaměstnance, navíc často s vícenáklady v souvislosti s exekucemi, apod.

Něco je špatně- více jak 2/3 občanů České republiky považují život na dluh za zcela normální, více jak 80% občanů České republiky uvádí, že jim školní docházky nedala žádné znalosti z oblasti finanční gramotnosti. Obrovské procento občanů České republiky- zejména starší generace- věří reklamě v médiích a zejména reklamě v televizi. Dynamika meziročního 40 % nárůstu nařízených exekucí jako jeden z indikátorů předlužení pouze dokresluje skutečnost masivního nárůstu zadluženosti českých domácností. Například pouze v okrese Ostrava bylo za 1.pololetí 2008 realizováno 22 265 exekucí na dávky státní sociální podpory, atd., atd.

Něco naopak dává naději: 3/4 občanů České republiky nedostatečnost vzdělání finanční gramotnosti chybí a mají zájem o vzdělání v oblasti finanční gramotnosti za předpokladu bezplatnosti – očekávaným poskytovatelem finanční gramotnosti by dle mínění respondentů měl být stát, který by tak měl splatit svůj dluh ve vzdělání občanů.

Asi málokdo z přítomných nemá v okolí svých známých a přátel, či přímo v příbuzenstvu někoho, kdo by neměl negativní zkušenosti s půjčkami, či předlužením. Mnoho z nás zná také příklady neúspěšných živnostníků, kteří ač profesně zdatní, zkrachovali. Nezaměstnatelnost občanů České republiky z důvodů předlužení má negativní dopad nejen na systém sociálního zabezpečení, ale jeho zbytečným zatěžováním i na celou ekonomiku.

COFET, a.s. vytvořil zcela nový ucelený systém výuky lektorů pro dospělé v souladu se standardy finanční gramotnosti schválenými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, který je použitelný prakticky pro všechny občany ve věku od 15 do 115 let. Pro jednotlivé cílové skupiny mládeže a dospělých se příliš neliší, pouze např. pro OSVČ bude více zvýrazněna oblast podnikatelské ekonomiky, pro seniory větší zaměření na zhodnocení a ochranu celoživotních úspor, apod. Pro žáky prvního a druhého stupně je nutno nejen použít jinou formu vzdělávání finanční gramotnosti, ale též upravit bloky výuky s větším zaměřením na základní pojmy peníze, majetek, apod.

Pozitivní zprávou pro celou společnost je, že Česká národní banka již podporuje výuku finanční gramotnosti, zatím pasivní formou nákupem a distribucí učebnic. EU formou doporučení svým členským státům ukládá zajistit vzdělávání občanů v oblasti finanční gramotnosti. Zásadně pozitivní skutečností je, že odborníci z MŠMT již nyní kladou výuku finanční gramotnosti z hlediska priorit velmi vysoko.

Velmi pozitivní je rovněž zájem starostů malých obcí o učebnice Finanční gramotnosti a knihu „Už nikdy dlužníkem“, kterou starostové malých obcí používají jako názorný příklad pro své občany. A co řekne nebo doporučí starosta, který na malé obci řeší opravdu vše, to v malé obci platí.

Finanční gramotnost je základní gramotnost nezbytná pro úspěšný život v současné společnosti. Je úplně lhostejno, zda se jedná o období ekonomického růstu či období ekonomické krize.

V systému základního i celoživotního vzdělávání má finanční gramotnost již dnes své místo, jehož význam pro občany, stát a jak pevně doufám i pro centra volného času v průběhu nejbližších let dramaticky vzroste.

Úloha SVČ by mohla být ve školení klientů SVČ ve finanční gramotnosti pedagogy SVČ přímo v SVČ. Další obrovská možnost a výzva pro SVČ je v možnosti vytvořit z pedagogů SVČ kvalitní a celé území ČR pokrývající kádr kvalitních lektorů finanční gramotnosti, kteří budou schopni zabezpečovat průběžně školení FG na základních školách, středních školách a učilištích.

To je obrovská výzva pro „domečky“, jak při uspokojování akutní celospolečenské potřeby vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti, dále rozšířit spolupráci se školami a dále zvýšit význam a důležitost SVČ. To vše by mohlo být financováno s pomocí evropských fondů.

V Kroměříži 21. 11. 2008

MŠMT- SVČ- NIDV